

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 10. oktobra 2018 - Buenos Aires, Argentina

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

Ga. darja Okorn, nečakinja Ivana Kerna v muzejski sobi v Krnaju

NAŠ POGOVOR Z GOSPO DARJO OKORN, nečakinjo znanega Suhokranjca Ivana Kerna

Ivan Kern, slovenski kontraadmiral, minister, vojaški pilot, inženir radiotelegrafije in prevajalec, se je rodil v Žužemberku leta 1898, verjetno v hiši, ki je stala na mestu sedanje občinske stavbe. V zanimivem članku znanega zgodovinarja Jožeta Dežmana Bojevnika Ivan Kern je bila omenjena gospa Darja Okorn, njegova nečakinja. Navezali smo stik z njo in z veseljem nas je povabila na obisk v Kranj. Njen dom v znameniti Pirčevi barvarni je pravi muzej zgodovine te znamenite družine, ki si zasluži posebnega opisa.

Ga. Darja Okorn, sicer upokojena profesorica angleščine, je ljubiteljica zgodovine, sistematična zbiralka družinskih materialnih virov in dobitnica častnega Valvasorjevega priznanja za ureditev muzejske sobe »Pirčeva barvarna in družina« v hiši na Roženskem klanu v Kranju. Prijazno nam je razkazala dragoceno dediščino, skrbno urejen arhiv in izčrpno odgovorila na naša vprašanja.

Na kratko predstavite zgodovino vaše družine. Svoje prednike sledim v prva desetletja 18. stoletja, ko so začeli z barvarsko obrtjo in jo ohranjali skoraj 200 let. Od sredine 19. stol. so se člani naše družine začeli uveljavljati kot aktivni sooblikovalci narodno naprednega političnega in gospodarskega dogajanja v Kranju. Naj omenim le nekatere: praded Matej Pirc je pospeševal platnarstvo na Kranjskem, bil je prvi predsednik Narodne čitalnice in župan, ki je zahteval dosledno rabo slovenskega jezika.

Njegov sin, moj ded Ciril Pirc, je bil 12 let deželni poslanec in župan, pobudnik razvoja

tekstilne industrije v Kranju, ki mu je veliko pomagal zet Franjo Sirc.

Z nemško okupacijo so prišli za našo narodnozavedno družino težki časi. Še težji pa po končani vojni. Mentaliteta nove, revolucionarne oblasti je bila članom naše družine, pripadnikom meščanskega razreda, tuje. Vrednote, ki so jim bili zavezani 200 let – narodna zavednost, slovenstvo poštenost, načelnost, odprtost idejam – so naletele na prezir in omalovaževanje. Razmišljanja o demokratičnih strankarskih volitvah je nova oblast v kali zatrla z zastraševanjem in montiranimi političnimi procesi.

Leta 1947 so se v zloglasnem Nagodetovem procesu znašli trije člani naše družine: moj bratranec Ljubo Sirc (obsojen na smrt, pomiloščen, po 7 letih izpuščen, pobegnil v Anglijo), njegov oče Franjo Pirc in stric Metod Pirc, ki so bili obtoženi špijonaže in veleizdaje. Sledila je izguba državljanjskih pravic

Ivan kern na bojni ladji

in zaplemba celotnega premoženja. Hiša je bila pod stalnim nadzorom UDBE; zadnja preiskava je bila leta 1986!

Leta 2006 sem v hiši uredila muzejsko sobo, ki ohranja spomine na barvarsko obrt in na tiste družinske člane, ki so se trudili za napredek našega mesta in naše domovine, pa so zaradi političnih razlogov zelo pozno dobili zaslužno priznanje.

→ **Kako ste v sorodu s kontraadmiralom Ivanom Kernom?**

Ivan Kern je moj pravi stric, brat mojega očeta. Rod izhaja po strani njegovega očeta tudi Ivana z Brega pri Komendi, po materini strani – Marija, roj. Ziherl – pa iz Logatca.

→ **Kako se spominjate strica Ivana?**

Po koncu vojne se je stric Ivan po vrnitvi iz Beograda začasno naselil v naši hiši – od leta 1946 do 1949. Rada sem posedala v njegovi sobi in ga opazovala. Kar naprej je nekaj rezljal in lepil. Izdeloval je makete ladjic. Šele kasneje sem izvedela, da se je takrat s tem preživljal. Meni je naredil majhne vrtiljake, ki sva jih pozimi postavila na peč. V moje veliko začudenje so se začeli vrteti sami od sebe. Tudi prvo banano mi je prinesel on.

→ **Kakšen je bil po zunanji podobi in kot človek?**

Bil je visoke rasti, vojaške držje, umirjenega in zadržanega vedenja. Ponosen je bil na svoje zasluge v mornarici. Pri zagovarjanju svojih stališč je bil dosleden, v debatah korekten do drugače mislečih, v odgovorih preudaren, pretehtan in brezkompromisen, kadar se je šlo za resnico. Imel je izreden spomin in kanček notranjske trme.

→ **Povejte nekaj o njegovih zaslugah za pomorstvo. Zakaj je bil v nemilosti pri povojnih oblasteh in katere krivice je doživel?**

Po končani šoli za pomorske pripravnike in tečaju za častnike je leta 1918 vstopil v jugoslovansko mornarico, se izšolal za pilota hidroplana. V Parizu je doštudiral za inženirja radiotelegrafije. Bil je predavatelj, poveljnik radijske postaje ter torpedovke in rušilca v Boki Kotorski. Leta 1938 je bil imenovan za poveljnika sestave vojnih ladij. Po napadu na Jugoslavijo I. 1941 je kot poveljnik z dvema torpedovkama, eno podmornico in skupino 8 hidroplanov priplul v Egipt k zaveznikom. Nato je v Londonu poveljeval trgovski mornarici. Bil je tudi minister za promet, gozdarstvo in rudarstvo. Leta 1944 je postal poveljnik jugoslovanske vojne mornarice s činom kontraadmirala. V domovino je pripeljal tri deset vojaških ladij. Leta 1945 je bil na lastno željo upokojen.

O vseh krivicah in njegovem boju za čast in preživetje sem največ izvedela po njegovi smrti iz dokumentov, ki kažejo na politično ozadje gonje proti njemu.

Kontraadmiral Ivan Kern

“ Živel je skromno in samotarsko. Prevajal je, pisal spomine in se s članki odzival na prelomne dogodke naše zgodovine.

” Revolucionarna oblast mu ni zagotovila stanovanja. Živel je v revščini in pomanjkanju. Ni dobil službe. Kontraadmiralu, prvemu poveljniku Titove mornarice, tri leta in pol niso dali pokojnine. Dobil jo je šele po pritožbi pri Titu. Doživel je šikaniranja in ponižanja...

Živel je skromno in samotarsko. Prevajal je, pisal spomine in se s članki odzival na prelomne dogodke naše zgodovine. Zanimiv je njegov dopis Stanetu Kavčiču, v katerem opozarja, da bi morali biti komunisti idealne sebičnosti in ne koridor za parazite. Zaposlovalo ga je slovensko narodnostno vprašanje. Iskreno se je veselil osamosvojitve Slovenije.

→ **Kaj vam pomeni, da bo Ivan Kern dobil obeležje v parku znanih Suhokranjcev? Kaj želite Kranju in Sloveniji?**

Vesela sem, da se mu bo njegov rojstni kraj oddolžil za njegove velike zasluge v mornarici, za častno in pošteno delo v korist domovine.

V Kranju želim oživitve starega mestnega jedra, spoštovanja kulturne dediščine in uspešnega gospodarskega razvoja.

Slovenija pa potrebuje več narodne zavesti, ponosa, spoštovanja pridobitev osamosvojitve, jezika in kulture.

→ **Hvala, gospa D. Okorn, za osvetlitev podobe znanega Suhokranjca Ivana Kerna, ki bo tudi prihodnjim rodovom vzgled poguma, zvestobe in ljubezni do domovine.**

Mag. Jelka Mrvar

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

OBLAK
ABERTURAS

IZŠLA JE NOVA ZBIRKA PESMI VLADIMIRJA KOSA | *Pesmi za zbrano, vsakodnevno branje*

Pesnika, patra jezuita, ki živi na Japonskem, Vladimirja Kosa naše bralke in bralci poznajo in cenijo od nekdanj, saj je v Novem glasu stalno prisoten s svojimi pesmimi. V uredništvu ga imamo radi predvsem zato, ker je reden in zvest sodelavec, pa tudi zato, ker se zanima za naše delo in za nas moli ter daruje v deželi vzhajajočega sonca. Tudi zato, in seveda ne samo zato!, smo iskreno veseli, da je Goriška Mohorjeva družba v sodelovanju z Župnijskim zavodom Ljubljana Dravljje te dni poslala na trg pesniško zbirko, ki jo je imenitno oblikovala Jasna Košuta, stiskala pa Grafica Goriziana, z naslovom Kot sonca zlat zaton.

Pesniški zbirki Vladimirja Kosa, ki se je rodil 2. junija leta 1924 v Murski Soboti, njegov brat pa je slovit slovenski karikaturist Božo Kos, je na pot napisala izvrstno spremeno besedo ena najboljših mlajših slovenistik v našem prostoru dr. Maja Melinc Mlekuž, ki že takoj v začetku svojega zapisa pove: "Pričujoča zbirka prinaša izbor pesmi Vladimirja Kosa, ki so od leta 1995 naprej vsako leto izhajale v Koledarjih Goriške Mohorjeve družbe. Nastala je kot poklon izjemnemu mislecu, ki mu je v poeziji na pretanjen način uspelo vzpostaviti vez med domovino in svetom, med tradicionalnim, modernim in japonskim pesniškim izrazom".

"Vladimir Kos je študiral teologijo v Ljubljani in Rimu, kjer je 1953 doktoriral. Po končanem študiju je stopil v jezuitski red in že leta 1956 odšel v Tokio kot misijonar. Deloval je kot profesor filozofije in karitativno pomagal ubogim in revnim. Izdal je več pe-

sniških zbirk. Njegova poezija v slovenskem in japonskem jeziku je verske in domoljubne narave", se glasi skromen zapis o velikem sodobnem pesniku na Wikipediji na spletu.

Pa vendar je Vladimir Kos prejel leta 2014 nagrado Prešernovega sklada za pesniški zbirki *Pesmi z Japonskih otokov* in *Ob rahlo tresočih se tokijski harfi*. Dr. Matija Ogrin je takrat o njem zapisal: "Vladimir Kos se je v zgodovino moderne slovenske literature vpisal s tem, da je v letih po 1954 s svojo poezijo ustvaril zgodnje dosežke slovenskega pesniškega modernizma. Intenzivno pesniško ustvarjalnost ohranja Kos vse do danes. V zbirkah *Pesmi z japonskih otokov* in *Ob rahlo tresočih se tokijski harfi* se njegova poezija odpira harmoničnemu doživljanju japonske narave, človekovega mesta v kozmosu in krščanskega Boga kot temeljnega ozadja vseh bitij, njihove lepote, globine ter nagovarjajoče moči. V Pesmih z japonskih otokov si mojstrsko odgovarjata japonski slog tanka in slog tradicijske slovenske pesmi. Iz obeh zvrsti blagoblasno zveni daljni japonski svet, bivanjsko artikuliran z izkušnjo Slovenca v svetu, ki so mu živo slovensko, japonsko in krščansko izročilo vir intenzivnih pesniških navdihov".

Dr. Maja Melinc Mlekuž že v začetku svojega eseja - uvoda k pesniški zbirki ugotavlja, da se "Kosove življenjske izkušnje čisto naravno in neprisiljeno prelivajo v njegova dela", medtem ko čisto ob koncu zapiše pomembne besede, da "pesniško zbirko po vsebini in izpovedi odlikuje Kosova slogovna

tradicionalnega bralca nekoliko presenetljiv in moderen, vendar sintaksa ni razbita in je vseeno lepo berljiv".

Toplo priporočam v branje spremni esej dr. Maje Melinc Mlekuž, ker dobi bralec Kosove poezije dober vpogled v sodobno slovensko poezijo in seveda vlogo našega "gospoda Vladimirja Kosa" v njej. Tako "gospod Vladimir Kos" ga namreč sami imenujemo v uredništvu. Po navadi nekaj tednov pred prazniki dobimo po pošti njegovo pismo, v katerem je pesem, preberemo jo in z veseljem vsaki objavimo.

Če smem ob iskrikem, poglobljenem in strokovno podkovanem zapisu dr. Maje Melinc Mlekuž še sam nekaj dodati, bom zdaj iskreno zapisal, da zbirko *Kot sonca zlat zaton* našega pesnika Vladimirja Kosa toplo priporočam v branje, ker bo vsakdo za navidezno enostavnimi pesmimi uzrl vsaj dva svetova, slovenskega in japonskega, če duhovnega ne omenjam, predvsem pa tisto lepoto na videz preprostih stvari, ki ostanejo vsakdanjku zabrisane zaradi naglice in vsakodnevnosti, v kateri živimo. In še mimogrede opozorim, da je Vladimir Kos eden redkih slovenskih pesnikov, ki se je še sposoben raznežiti ob cvetovih, zatonih, češnjah, valovih, vseh tistih preprostih lepih naravnih danostih, ki nam osmišljajo in lepšajo vsakdanje življenje.

Knjiga za nočno omarico, pesniška zbirka za počasno in posvečeno, vsakodnevno branje!

Jurij Paljak
Novi glas

KOLENDAR

13. oktobra ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

14. oktobra
Obletnica Našega doma v San Justo

20. oktobra
15:00 Redni pouk SSTRMB
20:00 Pevski festival ZSMŽ Pristava
20:30 II. Country večer v San Martinu

27. oktobra
Šolski izlet v Glew

27. oktobra ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

27. oktobra ob 20:30
70. obletnica Pevskega zbora v slovenskem domu v San Martinu

28. oktobra
Obletnica na Pristavi

1. novembra
Praznik vseh Svetih
Slovenska hiša

3. novembra ob 20:00
Kulturni večer SKA v Slovenski hiši

4. novembra
50. mladinski dan v San Martinu
in skupni mladinski dan

9. novembra do 11. novembra
Martinovanje v Mendози
Slovenski dom Mendoza

10. novembra ob 16:00 do 17:00
Zaključna prireditev SSTRMB
Slovenska hiša

11. novembra
Obletnica v Hladnikovem domu
Slovenska vas

62. obletnica Našega doma
v nedeljo 14. oktobra 2018

11.00 Zbiranje narodnih noš in predstavnikov domov v Našem domu San Justo.

11.30 Sveta maša za žive in rajne rojake iz okraja v zgornji dvorani Našega doma, daruje msgr. dr. Jure Rode. Poje MPZ San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar.

12.45 Dobrodošlica navzočim in dviganje zastav.

13.00 Skupno kosilo na dvorišču in sprejem novih članov.

16.00 Začetek kulturnega programa v zgornji dvorani.
SLAVNOSTNI GOVORNIK: DR. HELENA JAKLITSCH
Na odru Frida Beznika uprizoritev veseloligre **ČRNA KOMEDIJA**
v izvedbi Gledališke skupine Našega doma, v režiji Ivane Tekavec.

Prijave za kosilo do petka 12. oktobra
pri Mici Malavalić Cassullo (4441-5528) ali pri Marii Ular Novljan v Našem domu, vsak dan od 8. do 12. ure (4651-4914).

Naš dom San Justo, H. Yrigoyen 2756 San Justo, Buenos Aires

Po kulturnem programu prasta zabava in ples ob zvokih BAIRES POLKA.

51. OBLETNICA SLOVENSKE PRISTAVE

V nedeljo, 28. oktobra 2018.

- 11.00** zbiranje zastopnikov domov in gostov
- 11.15** pozdrav in dviganje zastav
- 11.30** sv. maša
- 13.00** družinsko kosilo
- 16.00** pozdravi, slavnostni govor g. Dominika Oblaka ter komedija v petih dejanjih "FLORENTINSKI SLAMNIK" v režiji ge. Maruče Zurc.

Po odrskem prikazu bomo zaključili slavje na vrtu zelene Pristave s prosto zabavo v prijetni in veseli domači družbi.

Vsi lepo vabljeni!

Prijave za kosilo:

druž. križ 4481-3541

druž. Kenda 4627-4935

SLOVENSKI PEVSKI ZBOR SAN MARTÍN
vas pojoče vabi na

Koncert
OB 70-LETNICI DELOVANJA

V soboto, 27. oktobra 2018, ob 20.30

Sodelujeta skupini Zvončki in Muččas
Zborovodkinja: prof. Lučka Marinček Kastelic

Pa se sliš' Prisluhnite naši zgodbi!

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN / Ramón Carrillo 2362 - San Martín
S podpora Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu